

Įvadas

Šiame lankstinuke mėginama atsakyti į dažniausiai jums užduodamus klausimus. Jame nėra nagrinėjamos visos galimos situacijos ir tai nėra juridinė konsultacija. Jei jums reikalinga juridinė konsultacija, kreipkitės į solisitorių (advokatą).

Jei turite klausimų dėl baudžiamosios bylos teismo nagrinėjimo tvarkos, galite pasiskaityti mūsų lankstinuką „Liudytojo dalyvavimas teisme“. Daugiau informacijos apie šio biuro darbą rasite mūsų leidinyje „Rekomendacijos kaltintojams“.

Dėl šių leidinių kopijų galite kreiptis į mūsų biurą (žr. kontaktinius duomenis, esančius 17 puslapyje) arba galite apsilankyti mūsų tinklalapyje šiuo adresu: **www.dppireland.ie**. Be to, tinklalapyje yra aukoms ir liudininkams skirtas skyrius, kuris gali būti naudingas.

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras

Atspausdintas šio lankstinuko kopijas galite gauti mūsų biure tiek airių, tiek anglų k. Kontaktinę informaciją rasite 17 psl.

Norėdami atsisiųsti lankstinuką viena iš toliau nurodytų kalbų, apsilankykite mūsų tinklalapyje **www.dppireland.ie**:

- arabų
- kinų (mandarinų)
- anglų
- prancūzų
- airių
- latvių
- lietuvių
- mandarinų
- lenkų
- portugalų (brazilų)
- rumunų
- rusų
- ispanų

Turinys

Pagrindiniai faktai

1. Ką daro Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD)? 7
2. Ką daro vyriausiasis kaltinimo solisitorius? 7
3. Ar VKD tiria nusikaltimus? 7
4. Ar VKD kelia visas baudžiamąsias bylas? 7
5. Ar VKD yra nepriklausomas? 8
6. Ar galiu rašyti VKD apie bylą? 8
7. Kokie yra kriminalinių nusikaltimų tipai? 8
8. Ar VKD biuras suteiks man juridinę konsultaciją? 9
9. Ar galiu pateikti skundą VKD biurui? 9

VKD sprendimai

10. Kaip VKD priima sprendimą kelti bylą? 10
11. Kodėl VKD galėtų nuspręsti nekelti bylos? 10
12. Per kiek laiko VKD priima sprendimą? 11
13. Ar VKD kelia bylas nusikaltimų aukų vardu? 12
14. Ar VKD paaiškina sprendimų priežastis? 12
15. Ar kas nors gali pakeisti VKD priimtą sprendimą? 12

Valstybinių kaltinimų direktoriaus funkcijos

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras

16. Ar nusikaltimo auka gali susitikti su VKD biuro darbuotoju, kad aptartų tam tikrą sprendimą? 13
17. Ar galiu gauti informacijos iš teismo persekiojimo medžiagos pagal Informacijos laisvės aktą? 13
18. Ar aukai bus pranešta, jei VKD nusprendžia kelti baudžiamąją bylą? 13

Dalyvavimas teisme

19. Kas būna, kai byla perduodama teismui? 14
20. Ko nusikaltimo auka gali tikėtis iš kaltintojų grupės? 14
21. Kas yra paruošiamasis posėdis? 14
22. Ar VKD priima nuosprendį kaltu pripažintam asmeniui? 15

Apeliacija dėl nuosprendžio

23. Ar VKD gali apskųsti nuosprendį? 15
  24. Kas gali prašyti VKD apskųsti pernelyg švelnų nuosprendį? 16
  25. Kaip apeliacinio teismo teisėjai peržiūri nuosprendį? 16
- Kaip susisiekti su VKD biuru 17
  - Kita naudinga informacija 18
  - Kokia yra VKD biuro struktūra 20
  - Rodyklė 21

Pagrindiniai faktai

1. Ką daro Valstybinių kaltinimų direktorius (VKD)?

VKD sprendžia, ar apkaltinti asmenis, įvykdžiusius nusikaltimus – t. y. „patraukti juos baudžiamojon atsakomybėn“. VKD taip pat sprendžia, kokie kaltinimai bus pateikiami. Prasidėjus teisminiam persekiojimui, VKD biuras atsako už kaltintojo versiją.

2. Ką daro Vyriausiasis kaltinimo solisitorius?

Vyriausiasis kaltinimo solisitorius yra VKD solisitorius; jis taip pat yra VKD biuro Solisitorių skyriaus vadovas. Solisitorių skyriaus personalas atstovauja VKD visuose Dubline vykstančiuose teismuose. Vietiniai valstybės solisitoriaiatstovauja VKD visuose ne Dubline vykstančiuose teismuose.

3. Ar VKD tiria nusikaltimus?

Ne. Nusikaltimus tiria policija – Garda Síochána (Gardaí). Kai Gardaí tiria sunkų nusikaltimą, jie siunčia bylos medžiagą VKD, kuris sprendžia, kokius kaltinimus (jei taikytina) reikia pateikti.

4. Ar VKD kelia visas baudžiamąsias bylas?

VKD kelia baudžiamąją bylą dėl visų sunkių nusikaltimų ir kartais lengvesnių nusikaltimų. Sunkesnės bylos nagrinėjamos dalyvaujant prisiekusiesiems išvažiuojamajame teisme arba Centriniam baudžiamųjų bylų teisme. Sunkias bylas gali nagrinėti trys teisėjai be prisiekusiųjų Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme.

Gardaí gali patraukti baudžiamojon atsakomybėn už lengvesnius nusikaltimus. Tačiau baudžiamoji byla vis tiek

keliama VKD vardu ir VKD turi teisę nurodyti Gardaí, kaip nagrinėti bylą.

5. Ar VKD yra nepriklausomas?

Taip, VKD yra nepriklausomas, kai priima savo sprendimus. Tai reiškia, kad niekas – įskaitant vyriausybę arba Gardaí – negali priversti VKD kelti tam tikrą baudžiamąją bylą arba sustabdyti VKD, kad nekeltų baudžiamosios bylos.

6. Ar galiu rašyti VKD apie bylą?

Šie žmonės gali rašyti VKD apie bylą:

- nusikaltimo auka;
- nusikaltimo aukos šeimos narys;
- apkaltintasis asmuo;
- apkaltintojo šeimos narys; arba
- teisininkai, gydytojai arba socialiniai darbuotojai savo klientų vardu.

Pagal įstatymus daugiau niekas negali kreiptis į VDK ir prašyti atšaukti baudžiamosios bylos kėlimą arba jos nekelti.

7. Kokie yra baudžiamųjų nusikaltimų tipai?

Nusikaltimai gali būti dviejų tipų: supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai ir nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė.

Supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai

- yra lengvesni nusikaltimai;
- juos nagrinėja teisėjas be prisiekusiųjų apylinkės teisme;

- nusižengimai, už kuriuos baudžiama trumpesniu nei 12 mėnesių laisvės atėmimu už vieną nusižengimą (esant daugiau nei vienam nusižengimui, tam tikrais atvejais teisėjas gali taikyti maksimalią 2 metų laisvės atėmimo trukmės bausmę).

Nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė,

- yra sunkesni nusikaltimai;
- juos nagrinėja teisėjas ir prisiekusieji išvažiuojamajame apylinkės teisme arba Centriniame baudžiamųjų bylų teisme (Londone);
- jei teismas nuteisia kaltinamąjį, skiriamos griežtesnės bausmės, už kai kuriuos nusikaltimus – net kalinimas iki gyvos galvos;
- kartais Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme juos nagrinėja trys teisėjai be prisiekusiųjų;
- už tam tikrus nusikaltimus skiriamos sunkesnės bausmės, įskaitant įkalinimą iki gyvos galvos.

8. Ar VKD biuras suteiks man juridinę konsultaciją?

Ne. VKD biuras visuomenės atstovams juridinių konsultacijų neteikia. Jei turite teisinį klausimą, kreipkitės į savo solisitorių.

9. Ar galiu pateikti skundą VKD biurui?

Taip. Jeigu turite nusiskundimų dėl mūsų darbo, galite susisiekti su mūsų biuru – žr. kontaktinius duomenis, esančius 17 puslapyje.

VKD sprendimai

10. Kaip VKD priima sprendimą kelti baudžiamąją bylą?

Sprendimas kelti ar nekelti baudžiamosios bylos yra labai svarbus. Jei kažkam iškeliami baudžiamoji byla ir vėliau nustatoma, kad tas asmuo nėra kaltas, apkaltintasis gali patirti didelę žalą. Kita vertus, sprendimas nekelti baudžiamosios bylos gali labai slėgti ir nuvilti nukentėjusįjį. Todėl VKD turi gerai apsvarstyti, ar reikia kelti bylą.

Kai Gardaí baigia savo tyrimą, jie siunčia bylos medžiagą VKD. VKD turi atidžiai perskaityti šią medžiagą ir nuspręsti, ar pakanka įrodymų pateikti teismui. Teisėjas arba prisiekusieji turi būti be jokių pagrįstų abejonių įsitikinę, kad asmuo yra kaltas. Nepakanka, kad jie manytų, jog kaltinamasis turbūt yra kaltas.

Dėl šios priežasties pravartu žinoti, ar yra nepriklausomų įrodymų, pagrindžiančių aukos versiją. Tai gali būti liudytojo duoti parodymai arba kaltės įrodymai, pvz., pirštų atspaudai ar kraujo dėmės, kurie gali pateikti DNR informaciją. Nepriklausomais įrodymais pagrįsta byla yra stipresnė nei vienu ar kitu asmenų žodžiais pagrįsta byla.

11. Kodėl VKD galėtų nuspręsti nekelti baudžiamosios bylos?

Dažniausia priežastis, dėl kurios VKD gali nuspręsti nekelti baudžiamosios bylos, yra įrodymų trūkumas. Jei nepakanka įrodymų įtikinti teisėją, kad asmuo yra neabejotinai kaltas, baudžiamoji byla nebus keliama. Nepakanka vien to, kad teismas tiki aukos versija. Privaloma patikrinti, kad visi įrodymai rodo, kad kaltinamasis yra neabejotinai kaltas.

Nedaugeliu atvejų, net jei įrodymai yra stiprūs, VKD gali nuspręsti nekelti baudžiamosios bylos dėl kitų priežasčių. Pavyzdžiui:

- jei nusikaltėliui nėra 18 metų ir byla turi būti sprendžiama inspektoriaus, prižiūrinčiojo lygtinai nuteistuosius, pagal Juvenile Diversion Programme (nepilnamečių nukreipimo nuo nusikalstamos veiklos programą), o ne nagrinėjama teisme;
- jei suaugusysis yra įspėjamas pagal Adult Caution Scheme (Suaugusiųjų įspėjimo schema) dėl lengvų nusizengimų, užuot traukus baudžiamojon atsakomybėn;
- jei tinkama priežastis nekelti baudžiamosios bylos, pvz., jei nusikaltėlis serga nepagydoma liga.

Daugiau informacijos apie tai, kaip VKD priima sprendimą kelti baudžiamąją bylą, rasite mūsų leidinyje Rekomendacijos kaltintojams. Dėl šio leidinio kopijos galite kreiptis į mūsų biurą (žr. kontaktinius duomenis, esančius 17 puslapyje) arba apsilankyti mūsų interneto svetainėje adresu www.dppireland.ie.

12. Per kiek laiko VKD priima sprendimą?

Kiekvienas atvejis yra skirtingas ir VKD kruopčiai išnagrinėja visas bylas. Jei byla yra aiški, VKD priima sprendimą per kelias savaites. Kitoms byloms gali prireikti daugiau laiko dėl šių priežasčių:

- jos yra sudėtingesnės;
- reikia apgalvoti daug įrodymų;

- yra keli apkaltintieji; arba
- sprendimui priimti VKD reikia daugiau informacijos.

13. Ar VKD kelia baudžiamąsias bylas nusikaltimo aukoms?

VKD kelia baudžiamąsias bylas Airijos tautos, o ne kurio nors asmens vardu.

Tačiau VKD visada turi atsižvelgti į tai, kokias pasekmes sprendimas dėl baudžiamosios bylos kėlimo turės aukai. VKD taip pat visada atsižvelgs į aukos ir aukos šeimos nuomonę ir interesus.

Visgi priimant sprendimą dėl baudžiamosios bylos kėlimo negalima atsižvelgti tik į aukos nuomonę ir interesus

14. Ar VKD paaiškina sprendimus?

Daugeliu atvejų, kai VKD nusprendžia, nekelti bylos, VKD praneša Garda Síochána ar kitai tyrimų institucijai tik savo sprendimo priežastis. Šios priežastys lieka konfidencialios. Tokią taktiką pastaraisiais metais parėmė eilė Civilinių bylų teismo ir Aukščiausiojo teismo sprendimų.

Visgi pagal 2008 m. spalio 22 d. VKD pradėtą bandomąją programą, tam tikriems žmonėms jis pateiks sprendimų retais atvejais nenagrinėti tam tikrų bylų priežastis. Norėdami sužinoti daugiau apie šią priežasčių dėl sprendimų taktiką, žr. mūsų interneto svetainę, kurią rasite adresu: www.dppireland.ie

15. Ar kas nors gali pakeisti VKD priimtą sprendimą?

Tam tikri žmonės gali prašyti VKD peržiūrėti jo sprendimą. Tai gali būti šie žmonės:

- nusikaltimo auka;
- nusikaltimo aukos šeimos narys;
- apkaltintasis asmuo;
- apkaltintojo šeimos narys; arba
- gydytojai, advokatai ir socialiniai darbuotojai savo klientų vardu.

Jei VKD pakeičia savo sprendimą, dažnai tai būna dėl atsiradusių naujų įrodymų.

16. Ar nusikaltimo auka gali susitikti su VKD biuro nariu, kad aptartų tam tikrą sprendimą?

Ne. VKD biuro personalas negali susitikti su nusikaltimo aukomis aptarti sprendimų. Tačiau nusikaltimo aukos gali rašyti VKD biurui dėl sprendimų.

17. Ar galiu gauti informacijos iš teismo persekiojimo medžiagos pagal Informacijos laisvės aktą?

Ne. Informacijos laisvės akte teigiama, kad galima viešinti tik su bendru VKD biuro administravimu susijusią medžiagą. Tai reiškia, kad negalite gauti informacijos iš bylų, susijusių su atskiromis bylomis.

18. Ar aukai bus pranešta, jei VKD nusprendžia kelti baudžiamąją bylą?

Taip. Tyrimų institucija Garda praneša aukai apie tyrimų eigą ir informuoja apie VDK priimtą sprendimą. Jeigu VKD nusprendžia kelti bylą, Garda taip pat turi pranešti aukai teismo posėdžio laiką, datą ir vietą.

Dalyvavimas teisme

19. Kas būna, kai byla perduodama teismui?

Tai, kas įvyks toliau, priklauso nuo to, ar nusikaltimas yra nusikaltimas, už kurį numatyta baudžiamoji atsakomybė ar supaprastinta tvarka nagrinėjamas nusižengimas (žr. 7 klausimą).

Supaprastinta tvarka nagrinėjamų nusižengimų atveju, byla nagrinėja apylinkės teismas; byla teismui gali pristatyti Garda arba kaltinimo solisitorius.

Nusikaltimų, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė atveju, byla nagrinėja teisėjas ir prisiekusieji; VKD dirbantis solisitorius paruoš byla teismui. VKD atstovaujantis baristeris pristatys baudžiamąją byla teismui.

Daugiau informacijos apie tai, kas vyksta teisme baudžiamosios bylos teismo posėdžio metu, rasite mūsų lankstinuke „Liudytojo dalyvavimas teisme“. Dėl šio lankstinuko kopijos prašome kreiptis į mūsų biurą (žr. kontaktinius duomenis, esančius 17 puslapyje).

20. Ko nusikaltimo auka gali tikėtis iš kaltintojų grupės?

Kaltinimo solisitorius kartu su Gardaį pasirūpins, kad auka būtų nuolat visapusiškai informuojama apie bylos nagrinėjimo eigą. Sunkiausių bylų atveju, pavyzdžiui, seksualinių ar kitų smurtinių nusikaltimų bylų atvejais, VKD biuras pasiūlys aukai arba žuvusios aukos šeimai surengti paruošiamąjį posėdį (žr. 21 klausimą). Daugumoje kitų atvejų šio posėdžio gali prašyti auka.

21. Kas yra paruošiamasis posėdis?

Pauošiamąjo posėdžio tikslas – paaiškinti aukai, kas vyks teisme. Paruošiamasis posėdis yra susitikimas su byla

tiriančiuoju policijos pareigūnu, kaltinimo solisitoriumi ir bylą nagrinėjančiu baristeriu.

Baristeriams ir solicatoriams neleidžiama aptarti faktinių parodymų, kuriuos pateiks liudytojas. Tokiu būdu išvengiama įtarimų, kad aukai buvo pasakyta, ką sakyti teisme.

Garda pateiks aukai Pagalbos nusikaltimų aukoms linijos (Crime Victims Helpline) duomenis. Tai – nusikaltimų aukoms telefonu teikiamos pagalbos tarnyba. Ši pagalbos linija gali pateikti teisinės pagalbos ir kitų pagalbos aukoms tarnybų duomenis. Pagalbos linijos tel. Nr.: 1850 211 407 arba 085 133 7711.

22. Ar VKD atsako už nuosprendžio priėmimą, kai asmuo yra nuteisiamas?

Ne. Teisėjas nusprendžia, kokį nuosprendį priimti, remdamasis kaltintojų ir gynėjų pateiktais parodymais. Teisėjai taip pat priima sprendimus šiais klausimais:

- teismo bylų sąrašo sudarymas;
- teismo posėdžio datų nustatymas;
- ar reikia pakeisti teismo posėdžio datą.

Pagal Konstituciją teisėjai yra nepriklausomi.

Apeliacija dėl nuosprendžio

23. Ar VKD gali apskųsti nuosprendį?

Taip, VKD gali apskųsti nuosprendį, jei teismas vyko išvažiuojamajame teisme, Centriniam baudžiamųjų bylų teisme arba Specialiajame baudžiamųjų bylų teisme. VKD negali apskųsti apylinkės teismo nuosprendžio.

Jei, VKD nuomone, nuosprendis yra „neteisingai negriežtas“, t. y., jis gali prašyti Baudžiamųjų bylų apeliacinio teismo jį peržiūrėti. VKD turi prašyti peržiūrėti per 28 dienas nuo tada, kai teisėjas paskelbė nuosprendį. Kai kuriais atvejais VKD peržiūrai gali skirti daugiau laiko, bet ne daugiau kaip 56 dienas.

24. Kas gali prašyti VKD apskūsti pernelyg švelnų nuosprendį?

Jūs galite prašyti VKD apskūsti nuosprendį tokiu atveju, jei esate:

- nusikaltimo auka;
- nusikaltimo aukos šeimos narys;
- klientą atstovaujantis gydytojas, advokatas arba socialinis darbuotojas.

25. Kaip apeliacinio teismo teisėjai peržiūri nuosprendį?

Apeliacinio teismo teisėjai perskaito raštišką teismo protokolą, kad suprastų priežastis, dėl kurių teismo teisėjas priėmė tam tikrą nuosprendį. Jie laikys nuosprendį „neteisingai negriežtu“ tik tada, jei, jų nuomone, teismo teisėjas padarė teisinę klaidą.

Apeliacinio teismo teisėjai vien dėl to, kad, jų nuomone, Apeliacija bus galima tik nedaugeliu atveju.

Kaip susisiekti su VKD biuru

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras (Office of the Director of Public Prosecutions)

14-16 Merrion Street

Tel.: (01) 678 9222

Faksas: (01) 661 0915

Tinklalapis: www.dppireland.ie

Vyriausiasis kaltinimo solisitorius (Chief Prosecution Solicitor)

Solisitorių skyrius (Solicitors Division)

Valstybinių kaltinimų direktoriaus biuras

(Office of the Director of Public Prosecutions)

90 North King Street

Smithfield

Dublin 7

Tel.: (01) 858 8500

Faksas: (01) 858 8555

Tinklalapis: www.dppireland.ie

Vietiniai valstybės solisitoriai (local state solicitors)

Kiekvieno šalies vietinio valstybės solisitoriaus duomenis gausite paskambinę į mūsų biurą tel. nr. (01) 678 9222 arba apsilankę mūsų tinklalapyje www.dppireland.ie.

Kita naudinga informacija

Pagalbos nusikaltimų aukoms linija (Crime Victims Helpline)

Tel: 1850 211 407

Tekstinis telefonas: 085 133 7711

El. paštas: info@crimevictimshelpline.ie

Tinklalapis: www.crimevictimshelpline.ie

Pagalbos nusikaltimų aukoms biurai (Victim Support Services)

Daugiau informacijos apie teisinės pagalbos ir kitas pagalbos aukoms tarnybas gali pateikti Pagalbos nusikaltimų aukoms linija (žr. aukščiau).

Teismų tarnyba (Courts Service)

Informacijos biuras

Phoenix House

15/24 Phoenix Street North

Smithfield

Dublin 7

Tel.: (01) 888 6000

Faksas: (01) 873 5250

Tinklalapis: www.courts.ie

Teisingumo teisės reformų departamentas (Department of Justice, and Law Reform)

94 St. Stephen's Green,

Dublin 2

Tel.: (01) 602 8202

Faksas: (01) 661 5461

Tinklalapis: www.justice.ie

**Pagalbos nusikaltimų aukoms komisija
(Commission for the Support of Victims of Crime)**

Esamas biuras: Teisingumo ir teisės reformų
departamentas

51 St. Stephen's Green

Dublin 2

Tel: (01) 602 8661

Faksas.: (01) 602 8634

Tinklalapis: www.victimsofcrimeoffice.ie

www.csvc.ie

**Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismas
(Criminal Injuries Compensation Tribunal)**

13 Lower Hatch Street

Dublin 2

Tel.: (01) 661 0604

Faksas: (01) 661 0598

Teisinės pagalbos komisija (Legal Aid Board)

Quay Street

Cahirciveen

Co. Kerry

Tel.: (066) 947 1000

Faksas: (066) 947 1035

Tinklalapis: www.legalaidboard.ie

Kokia yra VKD biuro struktūra

Rodyklė

Nuosprendžio apskundimas	15
Vyriausiasis kaltinimo solisitorius (Chief Prosecution Solicitor)	7, 17
Pagalbos nusikaltimų aukoms linija (Crime Victims Helpline)	14, 18
Informacijos laisvės aktas	13
Nusikaltimai, už kuriuos numatyta baudžiamoji atsakomybė	9
Vietiniai valstybės solisitoriai (Local state solicitors)	7, 17
Paruošiamasis posėdis	2, 17
Sprendimų priežastys	14
Nuosprendžio peržiūra	12
Nuosprendis	15
Supaprastinta tvarka nagrinėjami nusižengimai	8
	8

